



Rezultati analize o izbiri študija dijakov četrtnih letnikov Gimnazije Nova Gorica

Z željo pridobiti vpogled v relevantne dejavnike, ki vplivajo na odločitev o izbiri študija gimnazijcev, je VIRS Primorske skupaj z Fakulteto za strojništvo Univerze v Ljubljani pripravil vprašalnik, ki je bil v začetku decembra 2005 poslan dijakom četrtega letnika splošne Gimnazije v Novi Gorici in drugim dijakom, ki zaključujejo srednješolsko izobraževanje v Sloveniji. Analiza je skušala znotraj konteksta raznolikih dejavnikov, ki vplivajo na izbiro študija, ugotoviti predvsem razloge, ki vplivajo na odločitev o izbiri študija tehnike ter prikazati dejansko številko dijakov, ki nameravajo v naslednjem (naslednjih) študijskih letih nadaljevati študij na tej smeri.

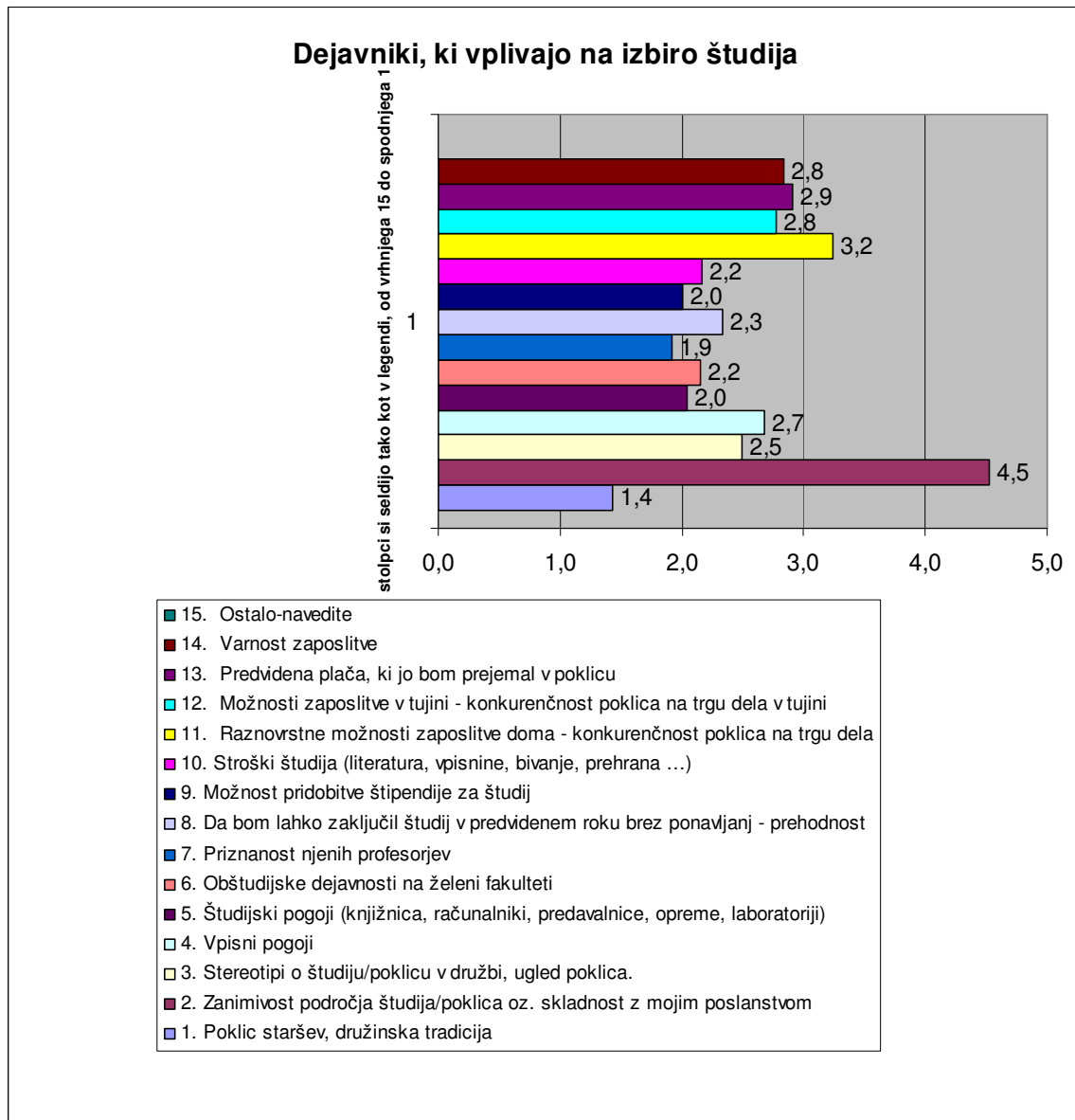
Za ugotovitev potreb na področju smernic nadaljevanja izobraževanja na terciarni ravni v Goriški regiji, so v tem poročilu prikazani rezultati analize dejavnikov izbire študija dijakov četrtnih letnikov Gimnazije Nova Gorica.

Analiza rezultatov, ki smo jih pripravili na podlagi odgovorov, bo predvsem pripomoček pri razumevanju razlogov, ki vplivajo na odločitev za študij tehnike in posledično tudi možno vodilo tako oblikovalcem politik na srednješolski ravni, kakor tudi vsem tistim, ki prispevajo k promociji tehničnih poklicev, predvsem pri razvijanju dodatnih akcij za spodbujanje in pospeševanje ter približanje tega deficitarnega področja dijakom, tako že na ravni sekundarnega izobraževanja, kot tudi prej in kasneje.

Na vprašalnik je odgovarjalo 54 dijakov, od skupno 90 dijakov četrtnih letnikov Gimnazije Nova Gorica. 70% dijakov anketirane populacije je ženskega spola.

Iz analize vprašanja »Temeljni dejavniki izbire študija« je moč razbrati rezultate, ki so predstavljeni v nadaljevanju. Ugotovimo lahko, da nameravajo vsi dijaki (100%) študij nadaljevati, 45 % dijakov je smer študija že izbralo. Večina dijakov je odločitev o izbiri študija prevzela pri povprečno 16,8 letih. Pomemben podatek je, da samo 8,8 % dijakov namerava nadaljevati študij na programih tehniških smeri.

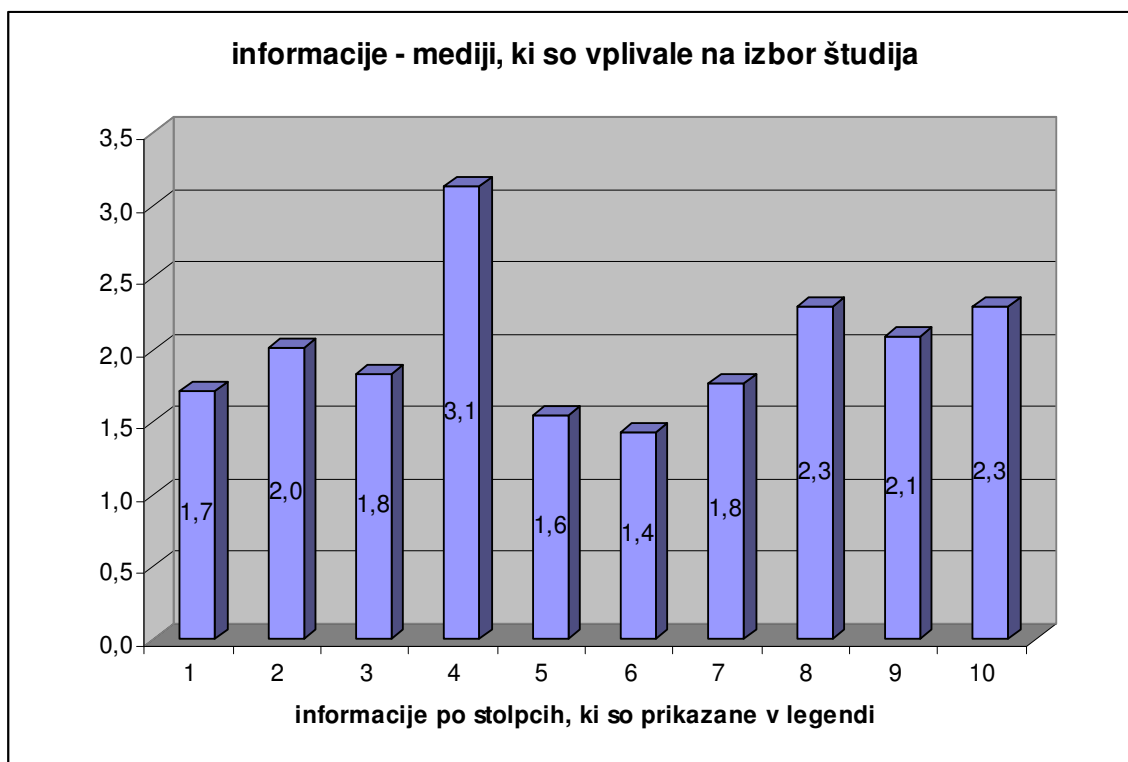
Graf 1: Dejavniki, ki vplivajo na izbiro študija



V grafu 1 predstavlja na lestvici od 1 do 5 število 5 zelo velik vpliv določenega dejavnika pri izbiri študija, število 1 pa predstavlja zanemarljivi oz. najmanjši vpliv navedenega dejavnika na izbiro študija. Iz grafa lahko razberemo, da predstavlja največji delež (4, 5) dejavnika zanimivost področja študija z posameznikovim poslanstvom; z deležem 3,2 sledi dejavnika raznvrstne možnosti zaposlitve doma oz. konkurenčnost poklica na trgu dela, sledi (2,9) predvidena plača, ki jo bo posameznik prejemal za opravljanje svojega

poklica, varnost zaposlitve (2, 8) ter možnosti zaposlitve v tujini oz. konkurenčnost poklica na trgu dela v tujini. Dejavnik, ki ima najmanjši vpliv pri izbiri študija predstavlja poklic staršev oz družinska tradicija. V vmeseni paleti lestvice pa so razvrščeni še ostali dejavniki, ki vplivajo na izbiro študija kot so stroški študija, prehodnost študija, uglednost profesorjev, možnost pridobitve štipendije, obštudijske dejavnosti na želeni fakulteti, stereotipi o študiju, poklicu v družbi, študijski pogoji (knjižnica, računalniki, predavalnice, oprema, laboratorij), nezanemarljiv delež pri izbiri študija pa so tudi vpisni pogoji na izbrano fakulteto (delež 2,7).

Graf 2: Informacije – mediji, ki so vplivale na izbor študija



Legenda:

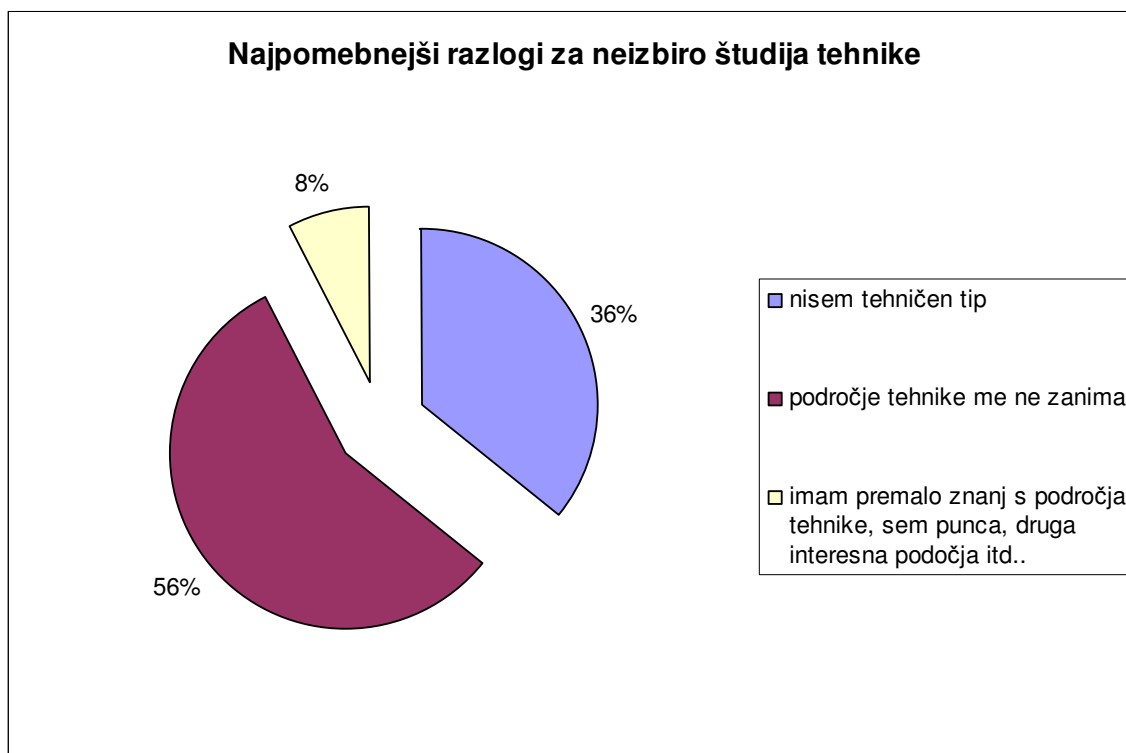
1. Informacije svetovalk in/ali učiteljev v osnovni šoli.
2. Informacije svetovalk in/ali učiteljev v gimnaziji/srednji šoli.
3. Poklicni svetovalci
4. Priporočila tistih, ki študirajo ali so študij zaključili.
5. Časopisi in revije
6. Oddaje na RTV
7. Tiskani mediji (plakati, prospekti) fakultet
8. Elektronski mediji (spletne strani fakultet)
9. Osebnе predstavitve predstavnikov stroke in/ali fakultet
10. Ostalo-navedite

Iz grafa 2 je moč razbrati najpomembnejše informacije - medije, ki so vplivale na izbiro študija. Na lestvici od 1 do 5 predstavlja število 5 zelo velik vpliv pri izbiri študija, število 1 pa predstavlja zanemarljivi oz. najmanjši vpliv navedene informacije na izbiro študija. Vidimo lahko imajo na izbrani populaciji največji vpliv pri izbiri študija ravno priporočila šolajočih študentov in tistih, ki so študij že zaključili (delež 3,1), temu sledijo

z enakimi deleži (2,3) elektronske informacije (spletne strani fakultet), z deležem 2,1 sledijo osebne predstavitve predstavnikov stroke in/ali fakultet, nato informacije svetovalk in/ali učiteljev v gimnaziji/srednji šoli (2,0) ter informacije svetovalk in/ali učiteljev v osnovni šoli (1,7), poklicni svetovalci in časopisi ter revije ter tiskani mediji (plakati, prospekti) fakultet (1,8) ter nazadnje oddaje na RTV (1,4).

Poleg dejavnikov, ki vplivajo na izbiro študija in so bili podani v grafu 1, so dijaki izpostavili posebej predvsem še sledeče dejavnike: oddaljenost od doma, kvaliteto fakultete in študija, urnik predavanj, možnosti prehoda med programi, prosta vpisna mesta.

Graf 3: Najpogostejši razlogi, ki vplivajo na odločitev o ne izbiri študija tehnike



Iz grafa 3 lahko razberemo najpomembnejše razloge za odločitev dijakov, da ne izberejo študij tehnike, 56% odgovorov je »področje tehnike me ne zanima«, 36% pa »nisem tehničen tip«, sledijo ostali odgovori, ki pa so vsi povezani oz. podobni dvema najpogostejšima, kot so nisem nadarjen za tehniko, imam premalo znanja s področja tehnike, ima druga interesna področja, sem punca.

Iz navedene analize lahko sklepamo, da dijaki sami menijo, da imajo premalo znanja iz področja tehnike (strojništva itd.), ker teh znanj nimajo, jim je tudi študij tehnike tuj, zanj se ne počutijo nadarjeni in se zato zanj tudi ne zanimajo in ne odločajo.

Da bi povečali vpis na naravoslovne in tehnične programe bi sodeč po analizi dobljenih rezultatov morali tako oblikovalci politik, profesorji in drugi relevantni subjekti že na srednješolski ravni dijakom približati to področje tako, da ga dijaki sprejmejo v svoj sistem vrednot. Razvijati bi morali več programov oz. predmetov tehničnih smeri s katerimi bi dijaki dobili temeljna znanja in informacije potrebne za seznanitev s tem

področjem in posledično odločanjem za študij tehnike. Pomemben podatek, ki se je v analizi pokazal je, da se dijaki odločajo o nadaljnji izbiri študija tudi na podlagi informacij o možnostih zaposlitve doma in v tujini. Poklici tehničnih smeri so zaradi svoje deficitarne narave v gospodarstvu zelo iskani tako na nivoju regije, države in v svetu – to dejstvo raznolikih možnosti zaposlitve je vsekakor potrebno dijakom predstaviti ne tik pred odločitvijo, ampak že tekom srednješolskega učnega procesa oz. že v osnovni šoli. Potrebne so načrtne promocijske akcije, ki seznanjajo dijake z možnostmi študija na teh programih ter nato z možnostjo zaposlitve. Zelo pomemben dejavnik, ki so ga izpostavili dijaki sami pa je oddaljenost oziroma bližina izvajanja študija od doma. Torej, če želimo povečati vpis na tiste študijske smeri, ki so deficitarne, je vsekakor te visokošolske programe potrebno približati dijakom. Dijaki so tudi izpostavili kot zelo pomemben faktor pri odločitvi za vpis na določen študijski program tudi kvaliteto fakultete oziroma programa. To pomeni, da je potrebno dijakom približati programe fakultet, ki so najkvalitetnejše v Sloveniji, saj bo to skupaj z samim fizičnim približanjem programa povzročilo precej večji vpis. Ker je po izjavah dijakov zelo pomembna tudi prehodnost med programi, se je potrebno intenzivno zavzemati za omogočanje čim večje izbire programov na nekem geografskem področju, saj z možnostjo izbire še dodatno vzpodbudimo vpis na te programe. Na izbor študija vpliva tudi višina pričakovane plače: dijakom je potrebno nazorno prikazati, da se pričakovane plače v tehničnih poklicih večajo, saj se podjetja preusmerjajo v nove tehnologije z višjo dodano vrednostjo. Pomemben dejavnik pri izbiri študija, ki je razviden iz analize so tudi vpisni pogoji. Ti postajajo tudi v Sloveniji vse bolj pozitivno naravnani v prid povečanja vpisnih mest na naravoslovne smeri.

Priporočila tistih, ki študirajo ali so študij že zaključili so sodeč po anketi daleč najpomembnejše informacije, ki vplivajo na izbiro študija. Zato bi bilo potrebo spodbujati in pospeševati interes za študij tehnike tudi s predstavitvami šolajočih se študentov študija tehnike in tistih, ki so študij že zaključili ter tako s pozitivnimi primeri in koristnimi informacijami iz prakse približati študij dijakom. Ker so se elektronski mediji pokazali tudi kot pomemben vir pridobivanja podatkov o študiju je potrebno posebno skrb nameniti tudi na spletnim stranem fakultet. Prav tako pa so dijakom pomembne informacije predstavnikov stroke in fakultet ter srednješolskih učiteljev, poklicnih svetovalcev idr. in tudi tiskanih medijev (plakati idr.), ki bodo morali v bodoče vse bolj spodbujati in pospeševati interes za študij tehnike. Celotni visokošolski sistem in celotni vzvodi promocije se morejo ustrezno aktivirati v prid zastavljenemu cilju – spodbujanju vpisa na perspektivne in deficitarne poklice.

Nova Gorica, 27.12.2005